

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാദശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ദ്വാദശഃ സർഗഃ ||

ശ്രീരാമേണ സപ്തസാലവൃക്ഷാണാം ഭേദനം ശ്രീരാമസ്യാജ്ഞയാ
സുഗ്രീവേണ കിഷ്കിന്ധായാമാഗത്യ വാലിനോ യുദ്ധായാഹ്വാനം യുദ്ധോ
തതഃ പരാജിതസ്യ തസ്യ മതംഗവനേ പലായനം തത്ര ശ്രീരാമേണ
തസ്യ സമാശ്വാസനം തദഭിജ്ഞാനാർഥം ഗലേ ഗജപുഷ്പീലതാം
നിക്ഷിപ്യ തസ്യ പുനഃ പ്രേഷണം ച

ഏതച്ച വചനം ശ്രുത്വാ
സുഗ്രീവസ്യ സുഭാഷിതം |
പ്രത്യയാർഥം മഹാതേജാ
രാമോ ജഗ്രാഹ കാർമുകം || 4.12.1 ||

സ ഗൃഹീത്വാ ധനുർഘോരം
ശരമേകം ച മാനദഃ |
സാലമുദ്ദിശ്യ ചിക്ഷേപ
പുരയൻ സ രവൈർദിശഃ || 4.12.2 ||

സ വിസൃഷ്ടോ ബലവതാ
ബാണഃ സ്വർണപരിഷ്കൃതഃ |
ഭിത്ത്വാ സാലാൻ ഗിരിപ്രസ്ഥം
സപ്തഭൂമിം വിവേശ ഹ || 4.12.3 ||

സായകന്യൂ മൂഹൂർതേന
 സാലാൻ ഭിത്ത്യാ മഹാജവഃ |
 നിഷ്ക്രത്യ ച പുനസ്സൂർണം
 തമേവ പ്രവിവേശ ഹ ||4.12.4 ||

താൻ ദൃഷ്ട്യാ സപ്ത നിർഭിന്നാൻ
 സാലാൻ വാനരപുംഗവഃ |
 രാമസ്യ ശരവേഗേന
 വിസ്മയം പരമം ഗതഃ ||4.12.5 ||

സ മൂർധ്നാ ന്യപതദ് ഭൂമൗ
 പ്രലംബീകൃതഭൂഷണഃ |
 സുഗ്രീവഃ പരമപ്രീതോ
 രാഘവായ കൃതാഞ്ജലിഃ ||4.12.6 ||

ഇദം ചോവാച ധർമജ്ഞം
 കർമണാ തേന ഹർഷിതഃ |
 രാമം സർവാസ്ത്രവിദുഷാം
 ശ്രേഷ്ഠം ശൂരമവസ്ഥിതം ||4.12.7 ||

സേന്ദ്രാനപി സുരാൻ സർവാം -
 സ്ത്വം ബാണൈഃ പുരുഷർഷഭ |
 സമർഥഃ സമരേ ഹന്തും
 കിം പുനർവാലിനം പ്രഭോ ||4.12.8 ||

യേന സപ്ത മഹാസാലാ
 ഗിരിർഭൂമിശ്ച ദാരിതാഃ |
 ബാണേനൈകേന കാകുസ്ഥ
 സ്ഥാതാ തേ കോ രണാഗ്രതഃ ||4.12.9 ||

അദ്യ മേ വിഗതഃ ശോകഃ
 പ്രീതിരദ്യ പരാ മമ |
 സുഹൃദം ത്യാം സമാസാദ്യ
 മഹേന്ദ്രവരുണോപമം || 4.12.10 ||

തമദ്യൈവ പ്രിയാർഥം മേ
 വൈരിണം ഭ്രാത്യരുപിണം |
 വാലിനം ജഹി കാകുത്സ്മ
 മയാ ബദ്ധോദ്യമഞ്ജലിഃ || 4.12.11 ||

തതോ രാമഃ പരിഷ്വജ്യ
 സുഗ്രീവം പ്രിയദർശനം |
 പ്രത്യുവാച മഹാപ്രാജ്ഞോ
 ലക്ഷ്മണാനുഗതം വചഃ || 4.12.12 ||

അസ്മാദ്ഗച്ഛാമ കിഷ്കിന്ധാം
 ക്ഷിപ്രം ഗച്ഛ ത്വമഗ്രതഃ |
 ഗത്യാ ചാഹ്യയ സുഗ്രീവ
 വാലിനം ഭ്രാത്യഗന്ധിനം || 4.12.13 ||

സർവേ തേ ത്വരിതം ഗത്യാ
 കിഷ്കിന്ധാം വാലിനഃ പുരീം |
 വ്യക്തൈരാത്മാനമാവൃത്യ
 ഹൃതിഷ്ഠൻ ഗഹനേ വനേ || 4.12.14 ||

സുഗ്രീവോപ്യനദദ് ഘോരം
 വാലിനോ ഹ്യാനകാരണാത് |
 ഗാഢം പരിഹിതോ വേഗാ -
 ന്നാദൈർഭിന്ദന്നിവാംബരം || 4.12.15 ||

തം ശ്രുത്യാ നിനദം ഭ്രാതൃഃ
 ക്രുദ്ധോ വാലീ മഹാബലഃ |
 നിഷ്പാത സുസംരഞ്ജോ
 ഭാസ്കര്യസ്തുതടാദിവ || 4.12.16 ||

തതഃ സുതുമുലം യുദ്ധം
 വാലീസുഗ്രീവയോരഭൂത് |
 ഗഗനേ ഗ്രഹയോർഘോരം
 ബുധാംഗാരകയോരിവ || 4.12.17 ||

തലൈരശനികൽപൈശ്ച
 വജ്രകൽപൈശ്ച മുഷ്ടിഭിഃ |
 ജ്വല്ലതഃ സമര്യേന്യോന്യം
 ഭ്രാതരൗ ക്രോധമൂർച്ഛിതൗ || 4.12.18 ||

തതോ രാമോ ധനുഷ്ഠാണി -
 സ്താവുഭൗ സമുദൈക്ഷത |
 അന്യോന്യസദ്യശൗ വീരാ -
 വുഭൗ ദേവാവിവാശ്ചിനൗ || 4.12.19 ||

യന്നാവഗച്ഛത് സുഗ്രീവം
 വാലീനം വാപി രാഘവഃ |
 തതോ ന കൃതവാൻ ബുദ്ധിം
 മോക്ഷതുമന്തകരം ശരം || 4.12.20 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ഭഗ്നഃ
 സുഗ്രീവസ്തേന വാലീനാ |
 അപശ്യൻ രാഘവം നാഥ -
 മൃഷ്യമുകം പ്രദുഭുവേ || 4.12.21 ||

ക്ലാനോ രുധിരസികുതാംഗഃ
 പ്രഹാരൈർജർജരീകൃതഃ |
 വാലിനാഭിദ്രുതഃ ക്രോധാത്
 പ്രവിവേശ മഹാവനം || 4.12.22 ||

തം പ്രവിഷ്ടം വനം ദൃഷ്ട്വാ
 വാലീ ശാപദയാത് തതഃ |
 മൂക്തോ ഹൃസി ത്വമിത്യുക്ത്വാ
 സ നിവൃത്തോ മഹാബലഃ || 4.12.23 ||

രാഘവോഽപി സഹ ഭ്രാന്തോ
 സഹ ചൈവ ഹനുമതാ |
 തദേവ വനമാഗച്ഛത്
 സുഗ്രീവോ യത്ര വാനരഃ || 4.12.24 ||

തം സമീക്ഷ്യാഗതം രാമം
 സുഗ്രീവഃ സഹലക്ഷ്മണം |
 ഹ്രീമാൻ ദീനമുവാചേദം
 വസുധാമവലോകയൻ || 4.12.25 ||

ആഹ്വയസ്യേതി മാമുക്ത്വാ
 ദർശയിത്വാ ച വിക്രമം |
 വൈരിണാ ഘാതയിത്വാ ച
 കിമിദാനീം ത്വയാ കൃതം || 4.12.26 ||

താമേവ വേലാം വക്തവ്യം
 ത്വയാ രാഘവ തത്ത്വതഃ |
 വാലിനം ന നിഹൻമീതി
 തതോ നാഹമിതോ വ്രജേ || 4.12.27 ||

തസ്യ ചൈവം ബ്രൂവാണസ്യ
 സുഗ്രീവസ്യ മഹാത്മനഃ |
 കരുണം ദീനയാ വാചാ
 രാഘവഃ പുനരബ്രവീത് || 4.12.28 ||

സുഗ്രീവ ശ്രൂയതാം താത
 ക്രോധശ്ച വ്യപനീയതാം |
 കാരണം യേന ബാണോഽയം
 സ മയാ ന വിസർജ്ജിതഃ || 4.12.29 ||

അലങ്കാരേണ വേഷേണ
 പ്രമാണേന ഗതേന ച |
 ത്വം ച സുഗ്രീവ വാലീ ച
 സദ്യശൗ സ്ഥഃ പരസ്വരം || 4.12.30 ||

സ്വരേണ വർചസാ ചൈവ
 പ്രേക്ഷിതേന ച വാനര |
 വിക്രമേണ ച വാക്യൈശ്ച
 വ്യക്തിം വാം നോപലക്ഷയേ || 4.12.31 ||

തത്ത്വോഹം രൂപസാദ്യശ്യാ -
 ന്ദോഹിതോ വാനരോത്തമ |
 നോത്സൃജ്വാമി മഹാവേഗം
 ശരം ശത്രുനിബർഹണം || 4.12.32 ||

ജീവിതാന്തകരം ഘോരം
 സാദ്യശ്യാത് തു വിശങ്കിതഃ |
 മൂഢഘാതോ ന നൗ സ്യാദ്ധി
 ദ്യയോരിതി കൃതോ മയാ || 4.12.33 ||

ത്വയി വീര വിപന്നേ ഹി
 അജ്ഞാനാൽലാഘവാൻമയാ |
 മൗഘ്യം ച മമ ബാൽയം ച
 വ്യാപിതം സ്യാത് കപീശ്വര ||4.12.34 ||

ദത്താഭയവധോ നാമ
 പാതകം മഹദദ്ഭുതം |
 അഹം ച ലക്ഷ്മണശ്ചൈവ
 സീതാ ച വരവർണിനീ ||4.12.35 ||

ത്വദധീനാ വയം സർവേ
 വന്യേന്ദ്രീൻ ശരണം ഭവാൻ |
 തസ്മാദ് യുധ്യന്വ ഭൂയസ്ത്വം
 മാ മാശകീശ്ച വാനര ||4.12.36 ||

ഏതൻമുഹൂർത്തേ തു മയാ
 പശ്യ വാലിനമാഹവേ |
 നിരസ്തമിഷുണൈകേന
 ചേഷ്ടമാനം മഹീതലേ ||4.12.37 ||

അഭിജ്ഞാനം കുരുഷ്വ ത്വ -
 മാത്മനോ വാനരേശ്വര |
 യേന ത്യാമഭിജ്ഞാനീയാം
 ദ്വന്ദ്വയുദ്ധമുപാഗതം ||4.12.38 ||

ഗജപുഷ്പീമിമാം ഫുൽലാ -
 മുത്പാട്യ ശുഭലക്ഷണാം |
 കുരു ലക്ഷ്മണ കന്വേഷ്യ
 സുഗ്രീവസ്യ മഹാത്മനഃ ||4.12.39 ||

തതോ ഗിരിതടേ ജാതാ -
 മുത്പാട്യ കുസുമായുതാം |
 ലക്ഷ്മണോ ഗജപുഷ്പീം താം
 തസ്യ കംഠേ വ്യസർജയത് || 4.12.40 ||

സ തയാ ശുശുഭേ ശ്രീമാൻ
 ലതയാ കംഠസക്തയാ |
 മാലയേവ ബലാകാനാം
 സസന്ധ്യ ഇവ തോയദഃ || 4.12.41 ||

വിഭ്രാജമാനോ വപുഷാ
 രാമവാക്യസമാഹിതഃ |
 ജഗാമ സഹ രാമേണ
 കിഷ്കിന്ധാം പുനരാപ സഃ || 4.12.42 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ ദ്വാദശഃ സർഗഃ ||